

บทคัดย่อ

นับแต่ปี 2544 จนถึงเมษายน 2551 คณะกรรมการสิทธิในกรุงพยากรณ์ฯ ชายฝั่ง แร่ และสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการพิจารณาการลงทะเบียนสิทธิและได้มีความเห็นและมีกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหา ในการเดินทางฯ รวมทั้งสิ้น 247 กรณี โดยสามารถจำแนกออกตามฐานกรุงพยากรณ์เป็น กรณีน้ำ 65 กรณี กรณีชายฝั่งทะเล 64 กรณีแร่ (และกรุงพยากรณ์อื่นๆ) 62 กรณี และ กรณีพลังงาน อุตสาหกรรม และสิ่งแวดล้อม 56 กรณี พบว่าจังหวัดภูเก็ต เป็นพื้นที่ที่มีการร้องเรียนนับเป็นรายกรณีมากที่สุดคือ 21 กรณี แยกเป็นประเด็นเกี่ยวกับชายฝั่งทะเล 18 กรณี และ ประเด็นอื่นๆเพียง 3 กรณี ส่วนใหญ่จะมีกรณีร้องเรียนจังหวัดละ 1-3 กรณี ซึ่งมีกรณีร้องเรียน 3 กรณีรวม 13 จังหวัด กรณีร้องเรียน 2 กรณี 11 จังหวัด และ ร้องเรียนเพียง 1 กรณี ถึง 19 จังหวัด สรุปพื้นที่รายจังหวัดที่มีกรณีร้องเรียนในประเด็นฐานกรุงพยากรณ์ฯ ชายฝั่ง แร่ และสิ่งแวดล้อม กระจายอยู่ในพื้นที่ 60 จังหวัด

คณะกรรมการสิทธิฯ ได้แบ่งกลุ่มปัญหาและประเภทของโครงการ ประเด็นฐานกรุงพยากรณ์เป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กรณีเกี่ยวกับเขื่อนและอ่างเก็บน้ำ ฝายขนาดใหญ่ 2) กรณีเกี่ยวกับคลองส่งน้ำ 3) กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสภาพแหล่งน้ำและสร้างสิ่งกีดขวางหรือล่วงล้ำแหล่งน้ำ และ 4) กรณีความขัดแย้งในการจัดการน้ำ ประเด็นฐานกรุงพยากรณ์ชายฝั่งทะเล เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กรณีเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือและโครงสร้างวิศวกรรมชายฝั่ง 2) กรณีเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ดินชายฝั่งทะเล และ 3) กรณีความขัดแย้งเกี่ยวกับนโยบายและกิจกรรมทางทะเลดังๆ รวมถึง ความช่วยเหลือภัยหลังกรณีพิบัติภัยสึนามิ ประเด็นฐานกรุงพยากรณ์ฯ จะครอบคลุมถึงฐานกรุงพยากรณ์อื่นๆไว้ด้วย โดยแบ่งกลุ่มลักษณะปัญหาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กรณีปัญหาจากกิจกรรมเหมืองหินและโรงโม่หิน 2) กรณีปัญหาจากเหมืองแร่ โรงแร่ต่างๆ และการขันส่องแร่ 3) กรณีปัญหาจากการสูบน้ำและดัมเน้าเกลือ 4) กรณีปัญหาจากการขุดดินและดูดทรัพย์ และ 5) กรณีปัญหาเกี่ยวกับข้อพิพาทที่ดินบริเวณเหมืองแร่เก่า ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งกลุ่มลักษณะปัญหาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กรณีปัญหาจากโครงการพัฒนาพลังงานและประเด็นที่เกี่ยวข้อง 2) กรณีปัญหาจากกลุ่มลพิษโรงงานอุตสาหกรรม และ 3) กรณีปัญหาความขัดแย้งในการจัดการสิ่งแวดล้อมอื่นๆรวมถึง ความขัดแย้งเชิงนโยบายและแผนงานการพัฒนาที่อาจยังไม่เกิดขึ้น

หลักเกณฑ์สำคัญที่ได้มีการนำมาใช้ ตรวจสอบ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และใช้คriterium ระหว่างประเทศ 2 ฉบับ ได้แก่ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ว่าด้วยสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตตนเอง การดีความในเรื่องสิทธิป้องชนต่อ การจัดการกรุงพยากรณ์ชายฝั่ง และ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ว่าด้วยสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตตนเอง สิทธิในการได้รับมาตรฐานขั้นพื้นฐานในการครองชีพ สิทธิและเสรีภาพในการใช้ และ ได้รับประโยชน์จากการกรุงพยากรณ์ชายฝั่ง

กฎหมายในระดับพระราชบัญญัติ กฎหมาย ประกาศกระทรวง ระเบียน ตลอดทั้งมติคณะรัฐมนตรี เป็นส่วนสำคัญที่ใช้ประกอบ แต่กฎหมายที่ใช้เกือบทุกกรณี คือ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2530 พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535 ส่วนกฎหมายอื่นก็เป็นการใช้ตามรายกรณี เช่น พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติการขุดดินและหมัดิน พ.ศ. 2543 เป็นต้น

การตรวจสอบส่วนใหญ่มีผลให้เกิดการตรวจสอบและบรรเทาปัญหา และคณะกรรมการสิทธิฯ มีบทบาทในการเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อให้เกิดการลดการลงทะเบียนสิทธิในฐานกรุงพยากรณ์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป